

Malmö stadsmiljöprogram |

Riktlinjer för uteserveringar i Malmö

Stadsbyggnadskontoret
Gatukontoret

Innehållsförteckning

Förord	2
Bakgrund	3
Malmö stadsmiljöprogram.....	4
Varför riktlinjer?.....	4
Riktlinjer	
Sammanfattande riktlinjer.....	5
Uteserveringens tak.....	6
Uteserveringens golv.....	7
Uteserveringens möbler.....	7
Uteserveringens väggar.....	8
Barer - serveringsdiskar.....	9
Tillgänglighet.....	10
Råd	11
Regler och handläggning	
Ansökan.....	12
När på året?.....	12
Bygglov - när krävs det?.....	12

Alla fotografier är tagna av Christina Worsch, förutom bilden på framsidan som Pekka Kärppä tagit, den undre bilderna på s. 4 och bilderna på s. 8 och 9 som Maria Isling tagit samt bilden på s. 11 som Annika Blomquist tagit. Christina Worsch har även gjort programmets illustrationer.

Skriften har producerats på gatukontorets drift- och underhållsavdelning under 2008 - 2009. Ansvarig för arbetet har varit Maria Isling, maria.isling@malmo.se

Förord

Detta program sammanfattar de krav som Malmö stad ställer vid utformning av uteserveringar. Målsättningen är att Malmö ska vara en vacker och trivsamt stad och att stadens uteserveringar ska bidra till detta. Uteserveringarna ska inte avskärma sig med golv, väggar och fasta tak utan finnas till på gatans villkor. Vår målsättning är därför att få uteserveringar med så lite fasta anordningar som möjligt. Programmet har framställts i samarbete mellan stadsbyggnadskontoret och gatukontoret.

Riktlinjer för uteserveringar i Malmö gäller icke bygglovpliktiga uteserveringar runt om hela staden. Malmö stads avsikt är att denna typ av uteserveringar skall förordas. De uteserveringar som kräver bygglov kommer hanteras mycket restriktivt.

Stadsbyggnadsnämnden och Gatu- och trafiknämnden godkände det första programmet 1994. 2004 reviderades programmet och gick upp till tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden för beslut. Föreliggande program är den andra revideringen som beslutades i stadsbyggnadsnämnden i juni 2009.

Christer Larsson
Stadsbyggnadsdirektör

Rolf Jonsson
Gatudirektör

Bakgrund

Malmö stadsmiljöprogram

År 1993 inleddes ett arbete med ett stadsmiljöprogram för Malmö. Det var ett samarbetsprojekt mellan gatukontoret och stadsbyggnadskontoret. ”Riktlinjer för uteserveringar i Malmö” är en del i stadsmiljöprogrammet. Andra delar som ingår är bl. a. Malmös identitet, Malmöfärgen, Stadens möbler, Stadens golv och Stadens ljus

Det ursprungliga programmet togs fram av en arbetsgrupp som bestod av tjänstemän från gatukontoret och stadsbyggnadskontoret. År 2004 reviderades och uppdaterades programmet. Förändringen då var att policyn för uteserveringar kom att gälla hela Malmö stad och tiderna för upplåtelsen av uteserveringarna blev mer generös. Dessutom tillfogades ett avsnitt gällande riktlinjer för barer på uteserveringar.

Det som nu orsakar att programmet återigen revideras handlar om att anpassa programmet för personer med funktionsnedsättning. Den nya paragraf i plan- och bygglagen om enkelt avhjälpna hinder, trädde i kraft den 1 juli 2001. Här står att i byggnader och på allmänna platser dit allmänheten har tillträde skall enkelt avhjälpna hinder undanröjas. Avsnittet om tillgänglighet beskriver hur man ska möjliggöra för personer med någon form av funktionsnedsättning att använda uteserveringen. Programmet har även bearbetats för att bli tydligare genom en uppdelning i riktlinjer och råd.

Uteserveringarna i Malmö är många och ett positivt inslag i gatubilden

Varför riktlinjer?

Det har blivit allt populärare att ordna uteserveringar. Det är en glädjande utveckling som överensstämmer med viljan att göra Malmö till en levande och händelserik stad.

Det är viktigt att få uteserveringarna att passa in i stadsmiljön. Allt för dominerande uteserveringar i starka färger med dålig design och stora reklambudskap gör gatorna stökiga. Gatorna och torgen tillhör alla malmöbor. Det är därför nödvändigt att ställa krav på utformningen vad gäller det som placeras ut på gatorna och torgen. Det gäller allt från de möbler som används till hur uteserveringarna utformas. Genom att ställa höga krav på utformning av uteserveringarna bidrar dessa till att försköna staden ytterligare.

Dessa råd och riktlinjer gäller först och främst uteserveringar på trottoarer och där uteserveringen kan anordnas i direkt anslutning till fasader. Torgen och större platsbildningar måste oftast behandlas annorlunda, utifrån de förutsättningar som råder på den enskilda platsen.

Att Malmö stad ställer krav på hur den allmänna platsen används är inget som gör vår stad unik. Liknande riktlinjer finns idag i stort sett varenda stad och i en europeisk jämförelse är Sverige försiktig när det gäller styrningen. Exempel i Europa där strikta regler gäller för att få erhålla ett sammanhållet grepp är uteserveringarna utmed Ramblas i Barcelona och i Nyhavn i Köpenhamn.

Uteserveringarna på Nyhavn i Köpenhamn är likformiga

Likaså har uteserveringarna på Las Ramblas i Barcelona gemensam utformning

Riktlinjer

Sammanfattning

- Markiser får inte ha stödben eller bäras upp av sidoväggar, de får enbart fästas längs fasaden.
- Uteserveringarnas ”väggar” får inte vara högre än 1,10 m.
- Avgränsningar, markiser och parasoller får inte förses med reklambudskap. Restaurangens logga är godkänd.
- Uteserveringarnas möbler skall placeras direkt på marken.
- Vitt är en färg som ska undvikas helt på uteserveringens möbler och plastrmöbler av enklast sort tillåts inte.
- Huvudregeln är att uteserveringen ska ligga i direkt anslutning till restaurangen. Gatukontorets handläggare för markupplåtelse kan ge förhandsbesked om var på gatumarken serveringar får placeras. Olika principer gäller på olika platser beroende på hur gatan är gestaltad.
- Uteservering som ansluts direkt till fasad får vara lika lång som restaurangen inne i lokalen, om det inte är olämpligt ur trafik- eller framkomlighetssynpunkt. Om restauranglokalens fasadlängd är otillräcklig kan uteserveringen göras större. Då krävs berörd butikägares tillstånd. En uteservering får aldrig ligga framför annans entré.
- Minsta fria gångbanemått utanför uteserveringen ska vara minst 1,50 m och 3,00 meter vid stor gångtrafik. Hänsyn måste också tas till belysningsstolpar och ev. skyltar som står i vägen.

Uteserveringens tak

Malmö's uteserveringar skall vara öppna och uppfattas som en del av gaturummet. Därför förordas lätta och fria former av tak över serveringarna med parasoller och fritt hängande markiser i vitt/ naturvitt alt. svart eller mörkgrönt.

Parasoller ger det lättaste och rörligaste intrycket. Parasoller får inte placeras på ett sådant sätt att delar av parasollen hamnar utanför uteserveringsytan.

Markiser får inte ha stödben som vilar på marken. Uteserveringen upplevs då som en del av fastigheten. Målet med stadens uteserveringar är att de ska vara en del av gaturummet. Vi rekommenderar markiser som kan fällas in och ut beroende på väderlek. De ska inordnas i fasaden och ha en höjd och en längd som harmonierar med huset. De ska hänga löst och gaveln ska vara öppen, då får de en lättare karaktär. Markisen får inte placeras för högt på fasaden och aldrig lägre än 2,30 m över trottoar. Ju kortare en markis är, desto lättare blir placeringen på fasaden rätt. En utskjutande markis kan ställa till problem, inte bara för förbipasserande, utan också stå som hinder för brandbilar. Är uteserveringens yta stor kan markisen närmast byggnaden kombineras med lösa parasoller längre ut på trottoaren.

Varumärkesreklam på parasoller och markiser tillåts inte. Restaurangens logga eller namn får förekomma.

Parasoller i ljusa färger förordas

Fritt hängande markiser utan stödben tillåts

Uteserveringens möbler ska stå direkt på befintligt golv

Möblerna på uteserveringen kan varieras i utformning och material men vit färg bör undvikas

Uteserveringens golv

Uteserveringen skall vara en del av gatan och finnas på plats på gatans villkor. Av den anledningen skall möblerna placeras direkt på marken. Ju mindre fasta anordningar som används, desto bättre. Upphöjda trägolv, trätrallar och plastmattor är helt främmande inslag i en gedigen stadsmiljö. De upphöjda trägolven är dessutom ett hinder för funktionshindrade, då de ofta innebär en nivåskillnad som är svår att forcera för de med nedsatt rörelseförmåga.

Om det är kraftiga nivåskillnader passar antagligen inte platsen för en uteservering. Om det bara är mindre nivåskillnader kan problemet ofta lösas med exempelvis justerbara stolar och bord.

Uteserveringens möbler

Välj stolar och bord som passar in i stadsmiljön. Plastmöbler av enklast och billigast sort godkänns inte. Möbler i smide, metall eller trä passar bättre och givetvis skall möblerna vara anpassade till att stå utomhus och vara hela och rena. När du väljer möbler till din uteservering, tänk på att alla ska känna sig välkomma! Fasta bänkar och bord gör det svårt för en rullstolsburen att använda uteserveringen. Beroende på typ av funktionsnedsättning kan det finnas olika behov när det gäller stolars utformning. Till exempel behöver muskelsvaga personer ha ett armstöd för att kunna resa sig medan överviktiga vill ha en stol utan armstöd. Det bör därför finnas stolar både med och utan armstöd på uteserveringen. Vit färg på möbler ska undvikas då färgen ställer till problem för personer med synskador.

Uteserveringens väggar

För att underlätta framkomligheten och inte få uteserveringen att ”stå i vägen” ska uteserveringen ha en tydlig inramning. Om uteserveringen är långsmal och placerad på en trottoar med begränsad framkomlighet, räcker det att kortsidorna avgränsas. Det är viktigt att hålla ordning på stolar och bord så att de inte blir en fara och en snubbelrisk för de som passerar utmed uteserveringen. Även polisen och tillståndsenheten för alkohol kan kräva avgränsningar av trafiksäkerhetsskäl eller ur ordningssynpunkt.

Det ställs även krav på avgränsningen vad gäller gestaltning. Traditionella väggar får inte förekomma. Serveringarna får inte bli ett avgränsat uterum. Avgränsningen runt uteserveringen får inte vara högre än 1,10 m.

Avskärmningarna ska vara så enkla som möjligt och får aldrig förses med reklam. Materialen i Malmö ska vara enkla och rejäla med genomsikt. Tryckimpregnerade eller målade trästaket får inte förekomma på stadens uteserveringar.

När avskärmningarna skall placeras på trottoarer och torg får de inte borraras fast i gatstenar och betongplattor. I stället ska staketen vila löst ovanpå underlaget. Tyvärr utsätts ofta avskärmningar för klotter. Att omsorgsfullt sköta uteserveringen genom att exempelvis ta bort klotter, vattna blommor, är givetvis restaurangägarens ansvar.

Uteserveringens avgränsningar får inte var högre än 1,10 m

Uteserveringens avgränsningar får inte borraras fast i markstenen utan ska vila löst på underlaget

Barer på uteserveringen ska vara genomsiktliga och inte dominera uteserveringen

Barer och serveringsdiskar

Då uteserveringen är stor kan tillstånd ges även för en bar eller serveringsdisk i uteserveringsytan. Baren fungerar då som en mellanlagringsstation för matvaror, där kan också drycker och porslin hämtas.

Utseendekrav finns även för hur barer skall se ut. Barerna skall inte uppfattas som byggnader. Ovanför bardiskens höjd ska de vara genomsiktliga även när baren är stängd. Detta för att de inte ska skymma och blockera siktstråk och dominera gatorna och torgen. Eventuellt tak skall ha känslan av att vara fritt hängande och vara utfört i någon form av lätt karaktär såsom markistyg. Inga väggar tillåts för att hålla upp taket.

Barerna skall utformas på estetiskt tilltalande sätt så att de överensstämmer med den övriga uteserveringen. Reklam på barer tillåts inte. Ansökan för uteservering med bar skall innehålla en beskrivning på baren utseende med plan och fasadritningar.

Tillgänglighet

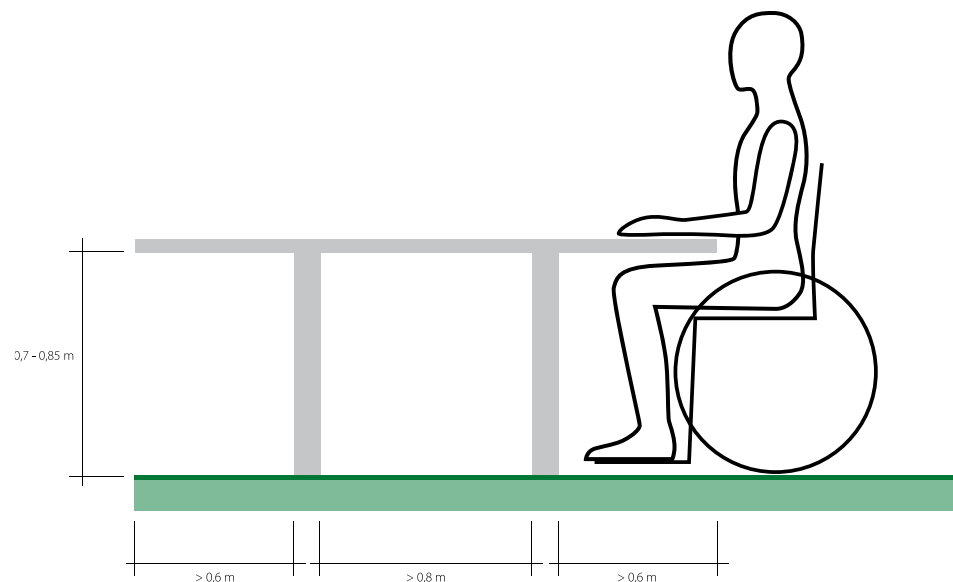
Den nya plan- och bygglagen från 2001 innehåller skärpta krav vad gäller tillgänglighet i det offentliga rummet. Alla enkelt avhjälpna hinder skall fr.o.m. 2010 vara eliminerade enligt den lag som är beslutad. Vad gäller stadens uteserveringar skall följande aspekter iakttagas då en uteservering planeras:

- Avskärmning ska alltid finnas utmed kortsidorna på uteserveringen och helst även på långsidorna, med en tydlig avskärmning nertill, för att synskadade ska kunna känna av ytan och inte riskera att gå in i den.
- Fasta bänkar och bord gör det svårt för en rullstolsburen att använda uteserveringen. Olika grupper av funktionshindrade har olika krav på stolar. En uteservering bör därför ha såväl stolar med armstöd som stolar utan armstöd. Vit färg på möbler är olämpligt då färgen bländar för den som är synskadad.
- Entrén till uteserveringen ska vara minst 1 m för att den som är rörelsehindrad lätt ska komma in.
- Avståndet mellan bordens ben måste vara så stort att det möjliggör för rullstolsburen att komma intill bordet. Avståndet mellan bordsben bör vara minst 0,8 m eller att bordsskivan sticker ut 0,6 m på kortsidan. Höjden på borden bör vara 0,7-0,85 m. Se bild till höger.
- Uthängande markiser måste ha en minimihöjd på 2,30 m.
- Marschaller är olämpliga då de utgör risk för synskadade.
- Uteserveringens golv ska ligga i samma nivå som utanförliggande markyta.
- Fria gångbanemåttet utanför uteserveringen ska vara minst 1,50 m och 3,00 m vid stor gångtrafik.

För synskadade är det en stor fördel om uteserveringen är tydligt avgränsad

För att en rullstolsburen person ska få plats vid ett bord måste bordsskivan sticka ut minst 0,6 m på kortsidan

Uteserveringen är en viktig del i att marknadsföra en restaurang eller ett café

Råd

- Uteserveringen är som en teatersalong. Människor vill sitta och titta på dem som går förbi på gatan eller ”scenen”. Kontakten mellan betraktare och gatans skådespel är viktig.
- Övermöblera inte uteserveringen. För att det ska finnas utrymme att ta sig fram till borden och för att personer med någon form av funktionsnedsättning ska kunna röra sig på uteserveringen, planera med följande riktmärken: 1 sittande person/m² och 2,5 stående personer/m².
- Uteserveringens färg och form får inte dominera hus och gata. Låt den inordna sig och bidra till en trevlig stämning. Välj enkla och hållbara material och undvik dominerande färger. Titta på husets fasadindelning, karaktär och färger, anpassa sedan uteserveringens utseende efter detta.
- Ta tillvara platsens förutsättningar i valet av material och utrustning. Uteserveringar på torg och gator ska vara stadsmässiga medan uteserveringar i parker och på stränder kan ha ett annat uttryck.

Tillståndsansökan

Ansökan

Polismyndigheten ger tillstånd att använda allmän platsmark efter att ha fått gatukontorets godkännande.

Det är bra om du tidigt tar kontakt med gatukontoret, upplåtelseenheten, tel 040- 34 10 00. Gatukontoret ska medverka vid utformningen av uteserveringar. Ansökan ska göras på polismyndighetens blankett och lämnas till polisen, tel 040-114 14.

Följande handlingar krävs:

1. Ansökan om tillstånd för begagnande av offentlig plats.
2. Situationsplan eller karta med måttangivelser där det klart och tydligt framgår var uteserveringen ska placeras.
3. Foton, bilder eller tydliga beskrivningar av all utrustning (bord, stolar, parasoller, avgränsningar, barer och ev. annan utrustning).
4. För barer krävs även skalnliga ritningar i plan och fasad, där utformningen redovisas. Rekommenderad skala 1:50.
5. Ansökan om grävningstillstånd krävs för parasollfundament, naturgasvärmare etc.

Om du vill veta mer gå in på Malmö stads hemsida:

www.malmo.se/gatororgtrafik/malmostradsmiljo/uteservering

När på året?

Uteserveringar skall i huvudsak förekomma under perioden 15/3 - 31/10. Under vinterhalvåret kan tillstånd ges för mindre uteserveringar i form av ett fåtal bord och stolar i direkt anslutning till restaurangens fasad. Möbleringen skall vara av sådan karaktär att den enkelt kan tas bort om den inte används dagligen. Uteserveringen får inte bli ett hinder vid snöröjning etc. En servering vintertid berättigar inte till utökat vindskydd.

Bygglov - när krävs det?

Dessa riktlinjer är en förutsättning för att du ska få ett tillstånd till din uteservering och de är utformade så att ett bygglov inte behövs.

Den som trots detta önskar få en avvikande utformning prövad måste söka bygglov hos stadsbyggnadskontoret. Följande avsteg från riktlinjerna kräver ett bygglov:

- icke uppfällbar markis med stödben,
- genomsiktig eller tät avgränsning som är högre än 1,10 m,
- barer som har väggar högre än 1,10 m.

Om du är osäker på bygglovsplikten - kontakta bygglovarkitekt på stadsbyggnadskontoret, tel 040-34 10 00.

GATUKONTORET

205 80 Malmö, telefon 34 10 00

E-post: info@malmo.se

www.malmo.se